

Ürünü tasarlayan, üreten ve yazılımını geliştiren bir firma için, elektronik malzemelerin çoğunun yurt dışı kaynaklı olmasının doğal olduğu kabul edildiğinde, Yerli Malı Belgesi alınmasında sorunsuz ve basit bir yöntem oluşturmak için aşağıdaki adımlar önerilebilir:

- Yazılımın Yerliliğine Odaklanma:** Elektronik ürünün yerli katkı oranında en büyük ağırlığı, firmanın sahip olduğu ve geliştirdiği yazılıma vermek. Teknolojik Ürün Belgesi (TÜR) olan yazılımların %100 yerli katkı oranı ile hesaplamaya dahil edildiği göz önüne alındığında, TÜR belgesi alınmasına öncelik verilmelidir. Bu, elektronik bileşenlerin ithal olmasına rağmen genel yerli katkı oranını önemli ölçüde artıracaktır.
- Tasarım Maliyetlerinin Yerli Girdi Kabulü:** Ürünün Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinin tamamen Türkiye'de yapıldığını ve bu maliyetlerin yerli girdi olarak kabul edilmesini sağlayacak net düzenlemeler getirilmelidir. Yurt içinde gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyet bedelinin girdi maliyetine yıllık bazda yansıtılabileceği ve faaliyet sona erdikten sonra bile maliyetin yüzde yirmisinin yerli girdi olarak yansıtılabileceği dikkate alınmalıdır.
- Stratejik Yerli Bileşenlerin Belirlenmesi:** Elektronik ürünlerde kritik ve stratejik değeri olan az sayıda temel bileşenin yerleştirilmesi veya bu bileşenlerin tedarik zincirinde yerli ara ürünler kullanılması teşvik edilmelidir. Bu, %51 yerlilik oranına ulaşmada daha odaklı bir yaklaşım sağlar.
- Basitleştirilmiş Girdi Maliyeti Hesaplaması:** İthal elektronik bileşenlerin maliyet hesaplamasında, gümrük vergilerinin ithal girdi maliyetine dahil edilmesi gibi mevcut kurallara ek olarak, belirli bir eşğin altındaki (örneğin nihai maliyetin %0.5'i gibi) ithal elektronik bileşenler için belge talebini azaltmak ve mali uzman onayını yeterli kılmak. Ancak bu tür girdilerin toplamının belirli bir limiti (örn. %10) aşmaması gerekir.
- Tek Pencere Sistemi ve Otomatik Veri Entegrasyonu:** Firmanın tasarım, üretim ve yazılım geliştirme süreçlerine ait finansal verilerin, Sanayi Bilgi Sistemi (SBS) ile entegre olması ve ilgili kurumlar (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜRMOB, SGK) arasında otomatik veri paylaşımının sağlanması. Büyük ölçekli işletmelerde kurumsal kaynak planlama programlarının kullanılması halinde fatura ibrazının talep edilmeyebileceği dikkate alınarak bu tür sistemlerin yaygınlaştırılması ve küçük/orta ölçekli işletmeler için de benzer kolaylıkların getirilmesi.
- Uzmanların Sürece Daha Erken Dahil Edilmesi:** Teknik ve mali uzmanların Yerli Malı Belgesi başvuru sürecine en başından itibaren danışmanlık göreviyle dahil edilmesini teşvik etmek. Bu, hataların ve eksikliklerin erken aşamada tespit edilerek sürecin hızlanmasını sağlar.
- Tanım ve Kriterlerde Netlik:** Elektronik ürünlerde "önemli aşamaların" ve "en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye'de yapılması" gibi kriterlerin elektronik ürün özelinde daha detaylı ve somut örneklerle açıklanması, yoruma açık durumları azaltacaktır.
- Yüksek ve Orta Yüksek Teknoloji Ürünlerine Esneklik:** Yüksek ve orta yüksek teknoloji düzeyine sahip ürünler için ayrı ayrı yerli malı belgeleri düzenlenebileceği göz önüne alınarak, bu tür ürünlerde ithal girdi oranına ilişkin maliyetlerde esneklik sağlanması veya yerli katkı oranına puan artırımı gibi teşviklerin daha etkin kullanılması.